

Situació de l'audiovisual gallec i en gallec: Produccions i política d'ajuts

Marisela Lens
Gerent Academia Galega do Audiovisual

Els darrers deu anys el sector audiovisual gallec ha experimentat una forta transformació i creixement, i ha passat de ser una activitat d'uns quants a ser un sector considerat per l'Administració gallega com a "estratègic", amb un ampli entramat empresarial, generador de treball i amb un interessant volum de negocis.

Amb l'objectiu que aquest sector deixi de ser un *boom* i es consolidi, la Xunta de Galicia destina a l'audiovisual un seguit d'ajuts dividits en dos grans blocs, promoció i producció, a més d'atorgar-li una important missió: la de ser normalitzador de la llengua i la cultura gallega a través de la *Lei do audiovisual* (Llei 6/1999 de l'1 de setembre).

Aquesta divisió en producció i promoció és deguda al repartiment de competències realitzat pel govern bipartit sorgit a les últimes eleccions autonòmiques, de manera que un partit s'encarrega de la promoció i l'altre de la producció. Així, cadascun pot establir la seva línia d'actuació i per tant la seva pròpia política d'ajuts.

Per a l'any 2008 els ajuts establerts van ser els següents:

-Producció:

La **Consellería de Cultura y Deporte** considera rellevant l'aportació del sector audiovisual gallec per la seva contribució a la creació d'indústries culturals i al desenvolupament econòmic d'aquesta Comunitat Autònoma, i per tant per al 2008 va obrir les següents línies d'ajuts:

a.- *Per al desenvolupament de projectes audiovisuals en llengua gallega.* Es tracta de subvencions a fons perdut amb l'objectiu d'ajudar al desenvolupament de les operacions prèvies a la preproducció d'una obra audiovisual, per exemple, adquisició de drets, treballs d'investigació, selecció d'equips, pla financer, recerca de coproductors, pla inicial de màrquetinc, etc. El procediment de concessió es tramita en règim de concurrència competitiva i són objecte d'ajut els llargmetratges de ficció, els llargmetratges documentals, pel·lícules per a televisió, formats innovadors per a televisió i pilots de sèries d'animació per a televisió. En poden ser beneficiaris les persones físiques naturals o residents a Galícia així com productores audiovisuals independents.

b.- *Per a l'escriptura individual de guions de projectes audiovisuals en llengua gallega.* L'objectiu d'aquesta subvenció és estimular la creativitat i el talent per a crear un audiovisual amb identitat pròpia. Es tracta de subvencions a fons perdut en règim de concurrència competitiva. Són objecte

d'aquest ajut les obres originals o l'adaptació d'obres literàries i en poden ser beneficiaris les persones físiques naturals o residents a Galícia.

c.- *Per a les produccions o coproduccions audiovisuals amb contingut artístic i cultural.* L'objectiu d'aquest ajut és contribuir, per un cantó, a la diversitat del panorama cinematogràfic de Galícia i de la Unió Europea, i per l'altre, a la producció d'obres audiovisuals que fomenten el talent audiovisual galleg. Són objecte d'aquest ajut els llargmetratges (animació, ficció o documental), òpera prima, pel·lícules per a televisió, documental de creació, documental de difusió cultural i els llargmetratges en suport digital. Es tracta d'una subvenció a fons perdut en règim de concurrència competitiva i en poden ser beneficiaris les persones físiques o jurídiques constituïdes com a productores audiovisuals independents (en el cas dels llargmetratges en suport digital també en podran ser beneficiaris els creadors individuals).

d.- *Per a la producció de curtmetratges en versió original en llengua gallega, així com videoclips, continguts interactius i projectes de creació de net art.* Es pretén apostar pels nous creadors i contribuir al desenvolupament de noves formes d'expressió audiovisual. Aquesta línia d'ajuts és en col·laboració amb la Secretaria Xeral para a Igualdade i la Dirección Xeral de Xuventude. És una subvenció a fons perdut en règim de concurrència competitiva dirigida a curtmetratges gravats en versió original gallega (de ficció o documental en suport cinematogràfic i digital), curtmetratges en suport digital innovadors o experimentals, i projectes de continguts interactius i de creació de *net art*. Podran ser beneficiaris d'aquests ajuts, segons el cas, les persones físiques naturals o residents a Galícia i les productores audiovisuals independents.

e.- *Per al desenvolupament i la producció de continguts interactius en llengua gallega.* L'objectiu d'aquest ajut és fomentar el desenvolupament de les indústries culturals i les noves tecnologies de la informació dins de Galícia. Igual que les anteriors, és una subvenció a fons perdut en règim de concurrència competitiva i són objecte d'aquest ajut els projectes de desenvolupament i producció de continguts digitals interactius en llengua gallega. En podran ser beneficiaris les persones físiques o jurídiques inscrites com a empreses de continguts interactius dins de la CA de Galícia.

La **Consellería de Innovación e Industria**, que té com a missió vetllar pel desenvolupament econòmic de Galícia, dins de les estratègies de contingut empresarial dóna suport al sector a través de dues vies:

a.- *Directa a través del Clúster Audiovisual Galego.* El Clúster és una aliança de 49 empreses del sector que té com a objectiu generar i propiciar sinergies empresarials entre elles, potenciar la competitivitat dels seus productes, millorar les vies de finançament, fomentar l'I+D+i i invertir en capital humà.

L'any 2006 totes dues entitats van signar un acord de col·laboració pel qual aquesta conselleria es comprometia a finançar un seguit d'operacions per a potenciar el sector. Entre aquestes operacions es pot destacar la creació de la marca "Galicia Audiovisual" i la Plataforma Tecnològica Audiovisual Galega.

L'objectiu d'aquesta col·laboració és el d'enfortir la cooperació entre empreses i buscar tècniques de gestió per a un desenvolupament adequat que els permeti competir en els mercats estatals i internacionals.

b.- Indirecta a través d'una línia d'ajuts en matèria d'inversions de les empreses en les tecnologies de la informació i la comunicació. A aquests ajuts hi poden accedir tota mena d'empreses privades amb personalitat jurídica així com empresaris individuals que compleixin amb els requisits exigits, i entre ells, les empreses del sector audiovisual gallec. L'objectiu d'aquest ajut és la infraestructura interna i les aplicacions informàtiques de les empreses per a la Societat de la Informació, i el suport al desenvolupament del sector de les TIC (inclou també la formació tècnica i la promoció).

Aquestes actuacions es financen amb la participació del Fons Europeu de Desenvolupament Regional (Feder).

Altres línies d'ajut per a finançar produccions o equipaments són les que ofereix l'**Instituto Galego de Promoción Económica (IGAPE)**.

Aquest organisme és l'agència de desenvolupament de Galícia, i entre els seus objectius hi ha els de promoure la creació d'empreses noves, millorar la productivitat i la competitivitat de les societats ja assentades en aquesta comunitat i atreure inversions estrangeres.

L'any 2007 va habilitar dues línies de finançament subsidiat per a pimes del sector audiovisual gallec instrumentades mitjançant convenis de col·laboració entre l'IGAPE, les societats de garantia recíproca i les entitats financeres adherides.

Una línia és per a la producció audiovisual i consisteix en préstecs per a finançar despeses necessàries per al desenvolupament de produccions audiovisuals (llargmetratges, pel·lícules per a televisió, documentals, animació, minisèries de ficció, programes pilot i produccions de continguts interactius) participades per productores gallegues com ara l'adquisició de drets de guió i música, escenografia, estudis, despeses de personal artístic i tècnic, etc.

L'altra línia és per a inversions en béns d'equip per a pimes del sector i de la indústria auxiliar com ara maquinària, instal·lacions o despeses per a la posada en marxa.

La **Televisión de Galicia S.A. (TVG)**, igual que la resta d'operadores de televisió, està obligada a destinar cada any el 5% dels ingressos d'explotació de l'any anterior al finançament de pel·lícules cinematogràfiques i per a televisió europees.

Recentment ha aprovat el *Plan de Apoyo y Potenciación de la Producción Cinematográfica Gallega* per al període 2008-2010, amb el qual preveu una inversió total de 13.120.000 euros en funció de les seves disponibilitats pressupostàries.

Els formats que es beneficiaran d'aquest pla són els llargmetratges, pel·lícules per a televisió, documentals, desenvolupament de projectes i altres obres recollides al RD1652/2004, que regula la inversió del 5% en cinema per part de les televisions.

Per últim, ens trobem amb els ajuts que ofereix el **Consortio Audiovisual de Galicia**. Aquest organisme sorgeix arran de la Llei 6/1999, d'1 de setembre, de l'Audiovisual de Galícia, per a la potenciació institucional d'accions que condueixen al desenvolupament del sector. Actualment depèn de la Secretaria Xeral de Comunicació. Té dos ajuts que són una combinació de producció i promoció.

El primer és el "Programa Raíces", que d'una banda subvenciona la coproducció amb empreses independents d'Argentina i Andalusia, i de l'altra fomenta la promoció del nostre audiovisual en aquells territoris. Són objecte d'aquesta convocatòria els llargmetratges cinematogràfics de ficció o documentals d'autor i es tramita en règim de concurrència competitiva. Hi poden optar empreses de producció cinematogràfica independents gallegues que tinguin un acord o preacord de coproducció d'un llargmetratge hispano-argentí que s'exhibeixi en al menys des dels tres territoris del Programa Raíces (Galícia, Andalusia i Argentina).

La segona línia d'ajuts és dins del marc de col·laboració signat aquest any amb l'Agència Nacional do Cinema de Brasil, en què a través de subvencions en règim de concurrència competitiva es tracta de fomentar la coproducció gallego-brasilera de llargmetratges de ficció, animació i documental de producció independent, a més de promocionar nous productes audiovisuals.

-Promoció:

La **Secretaria Xeral de Comunicació** té oberta una línia d'ajuts per a donar suport a l'organització de festivals del sector audiovisual dins de Galícia, considerant com a festivals els certàmens, les setmanes, mostres o gales organitzats per a promocionar l'audiovisual galleg. Amb aquest ajut es pretén incentivar la professionalitat i millorar el coneixement de les produccions audiovisuals gallegues. Es tracta d'ajuts en règim de concurrència competitiva i els poden sol·licitar les entitats o persones físiques promotores d'un festival dins de Galícia.

També té una línia d'ajuts per a donar suport a actes d'estrena o de presentacions de llargmetratges de ficció, curtmetratges de ficció, telefilms, pilots de sèries, videojocs i altres obres multimèdia. Poden optar a aquests ajuts les persones físiques o jurídiques inscrites com a productores audiovisuals independents legalment constituïdes a Galícia o establertes en un Estat Membre de la UE amb seu permanent a Galícia, així com les associacions de professionals d'aquest sector.

Novament, el **Consortio Audiovisual de Galicia** ofereix per a la promoció d'obres audiovisuals i formació les línies següents:

a.- "Docs Galicia 08": L'objectiu d'aquesta iniciativa és promocionar, tant en l'àmbit nacional com en l'internacional, els documentals realitzats a Galícia. Per això elaboren un catàleg promocional que conté un màxim de 4 documentals seleccionats en règim de concurrència competitiva d'entre tots els produïts a Galícia entre l'1 d'agost del 2006 i el 31 de desembre del 2007. Els beneficiaris reben un ajut econòmic per a la promoció i la difusió dels documentals en diferents mercats. Es poden acollir a aquest programa les productores i les persones físiques o jurídiques legalment constituïdes a Galícia o establertes en un Estat Membre de la UE amb seu permanent a Galícia.

b.- "Curtas 08": L'objectiu i la forma d'aquesta iniciativa és molt similar a la d'abans, és a dir, promocionar en l'àmbit estatal i internacional els curtmetratges realitzats a Galícia. Igual que abans, elaboren un catàleg amb quatre curtmetratges dels quals un és el que resulta guanyador en la categoria "Premi del públic al millor curt d'animació" del Festival de Cans que tots els anys se celebra a O Porriño (Pontevedra). Els altres tres són seleccionats en règim de concurrència competitiva d'entre tots els produïts a Galícia en el període de l'1 d'agost del 2006 al 31 de desembre del 2007. Els beneficiaris obtindran un ajut econòmic per a assistir als mercats i als festivals de curtmetratges i es poden acollir a aquest programa les productores (persones físiques o

jurídiques) legalment constituïdes a Galícia o establertes en un Estat Membre de la UE amb seu permanent a Galícia i les escoles d'imatge i so de Galícia.

c.- Beques per a l'ampliació i el perfeccionament d'estudis en l'àmbit audiovisual: L'objectiu d'aquest ajut és la professionalització del sector mitjançant la concessió de beques d'estudi, en règim de concurrència competitiva, tant a la resta d'Espanya com a l'estranger. Els beneficiaris hauran de presentar un projecte d'estudi d'especial interès, i en queden exclosos els estudis universitaris (licenciatures, diplomatures i doctorats), cursos de formació en línia i estudis realitzats a Galícia.

d.- Cursos, tallers, seminaris, etc.: que organitza durant l'any i en col·laboració amb altres organismes per al reciclatge o la formació de professionals en matèries específiques.

El **Centro Galego de Artes da Imaxe (CGAI)** sorgeix l'any 1991 (Reial Decret 210/1989) amb l'objectiu, d'una banda, de recuperar i catalogar el patrimoni audiovisual i fotogràfic gallec, i de l'altra, d'ajudar a la promoció de la producció audiovisual gallega en mercats, mostres i festivals.

També col·labora en la formació mitjançant l'organització de cursos, tallers, seminaris, etc., sobre diferents aspectes del món audiovisual, com ara els tallers monogràfics "Zero en conducta".

Per últim, en aquesta línia d'ajuts a la promoció podríem incloure els **convenis de col·laboració** que tant la Secretaria Xeral de Comunicació com la pròpia Conselleria de Cultura y Deporte signen cada any amb les diferents associacions professionals del sector i que, a més dels objectius particulars de cadascuna, totes contribueixen a promocionar i defensar tant les obres com els professionals a través de certàmens, premis, cursos, debats, congressos, etc, ja que si alguna cosa caracteritza l'audiovisual gallec és la varietat d'organismes i entitats sorgits per a la seva promoció.

Per acabar afegirem que dins d'aquesta missió de l'audiovisual gallec com a normalitzador de l'idioma i la cultura gallega, la **Secretaría Xeral de Política Lingüística**, a més de donar suport a la producció d'obres audiovisuals en gallec, promou el doblatge de pel·lícules estrangeres, sobretot les destinades al públic infantil i juvenil, així com en format DVD.

Fins aquí podem dir que arriben els ajuts habilitats pel govern gallec aquest últim any de legislatura. No obstant això, per al 2009 hi ha una gran incògnita sobre aquest sector i el seu futur, ja que encara que mai no s'hi han destinat tants diners públics com ara, és cert que aquest desglossament de competències no ha contribuït a consolidar el sector. Moltes veus s'alcen per a reclamar una política única o, almenys, que les diferents polítiques tinguin un objectiu comú i sobretot que responguin a les necessitats reals del sector.

Haurem d'esperar el proper any per veure quines línies dissenyarà el nou govern per a aconseguir la tan esperada "consolidació" del sector. Mentrestant, *"l'espectacle ha de continuar"*.